

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**TEORIA, HISTÒRIA I
CONTEXTOS EDUCATIUS**

Coordinació: GONZALEZ RODRIGUEZ, JUAN AGUSTIN

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	TEORIA, HISTÒRIA I CONTEXTOS EDUCATIUS			
Codi	100864			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària	1	TRONCAL	Presencial
	Doble titulació: Grau en Educació Primària i Grau en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport	1	TRONCAL	Presencial
	Grau en Educació Primària	1	TRONCAL	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	1.8		4.2
	Nombre de grups	6		5
Coordinació	GONZALEZ RODRIGUEZ, JUAN AGUSTIN			
Departament/s	PEDAGOGIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	El treball autònom de l'estudiantat té dues parts: aquell que comporta seguir, complementar i estudiar la teoria de la matèria (que serà valorat a través de la realització d'activitats i un examen) i, per altra banda, el treball en equip (part pràctica de l'assignatura).			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Castellà i català.			
Distribució de crèdits	L'assignatura està dividida en dues parts, les quals compten amb la següent distribució de crèdits: Teoria i Història de l'Educació: 3,15 ECTS equivalents a docència del professor i treball a l'aula dins l'horari indicat per "grup gran". 1,35 ECTS equivalents a treball pràctic en l'horari de "grup mitjà" dins i fora de l'aula. Didàctica i Organització Escolar: 1,05 ECTS equivalents a docència del professor i treball a l'aula dins l'horari indicat per "grup gran". 0,35 ECTS equivalents a treball pràctic en l'horari de "grup mitjà" dins i fora de l'aula.			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BERNAD CAVERO, OLGA	olga.bernad@udl.cat	12,15	
DEL ARCO BRAVO, ISABEL	isabel.delarco@udl.cat	1,95	
GONZALEZ RODRIGUEZ, JUAN AGUSTIN	agustin.gonzalez@udl.cat	11,7	
OLONDRIZ VALVERDE, ALEIX	aleix.olondriz@udl.cat	3,45	
URREA MONCLUS, AIDA	aida.urrea@udl.cat	2,55	

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Expressar de forma argumentada els fonaments de l'educació primària.
2. Exposar i valorar críticament l'evolució del sistema educatiu en el nostre país i al món.
3. Aprendre i utilitzar correctament el marc conceptual bàsic de la teoria de l'educació.
4. Comprendre els referents històrics i polítics que constitueixen l'ésser humà com a protagonista de l'educació.
5. Interpretar la legislació actual i la seva aplicació en contextos educatius reals.
6. Expressar els components que intervenen en els processos educatius escolars que es donen en l'aula i fora d'aquesta.
7. Identificar les variables de diversitat cultural presents en contextos educatius.
8. Comprendre els elements d'innovació en les propostes formatives que dissenya.

Competències

Competències bàsiques:

- CB2. Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.
- CB3. Reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Competències generals:

- CG1. Fomentar els valors democràtics, amb especial incidència en els de tolerància, solidaritat, de justícia i de no violència i conèixer i valorar els drets humans.

- CG2. Conèixer la realitat intercultural i desenvolupar actituds de respecte, tolerància i solidaritat cap als diferents grups socials i culturals.
- CG3. Conèixer el dret d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, en particular mitjançant l'eliminació de la discriminació de la dona, sigui quina sigui la seva circumstància o condició, en qualsevol dels àmbits de la vida.
- CG4. Conèixer les mesures que garanteixin i facin efectiu el dret a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat.
- CG5. Desenvolupar la capacitat d'analitzar críticament i reflexionar sobre la necessitat d'eliminar tota forma de discriminació, directa o indirecta, en particular la discriminació racial, la discriminació contra la dona, la derivada de l'orientació sexual o la causada per una discapacitat.
- CG6. Assumir el compromís de desenvolupament personal i professional amb un mateix i la comunitat. Adaptar les propostes d'aprenentatge a les evolucions culturals més significatives.

Competències específiques:

- CE1. Conèixer les àrees curriculars de l'Educació Primària, la relació interdisciplinària entre elles, els criteris d'avaluació i el cos de coneixements didàctics entorn dels procediments d'ensenyament i aprenentatge respectius.
- CE2. Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals de centre.
- CE4. Fomentar la lectura i el comentari crític de textos dels diversos dominis científics i culturals continguts en el currículum escolar.
- CE5. Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que atenguin a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte dels drets humans que conformin els valors de la formació ciutadana.
- CE10. Col·laborar amb els diferents sectors de la comunitat educativa i de l'entorn social.
- CE11. Assumir la dimensió educadora de la funció docent i fomentar l'educació democràtica per a una ciutadania activa.
- CE14. Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.
- CE15. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.

Competències transversals:

- CT4. Aplicar coneixements bàsics d'emprenedoria i dels entorns professionals.
- CT5. Aplicar nocions essencials de pensament científic.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Tema 1: Conceptualització d'educació i el seu estudi

- Concepte d'educació
- Principis de l'educació
- El concepte d'educació i la seva relació amb altres termes
- Dimensions del concepte d'educació
- L'educabilitat i els seus límits
- Les ciències de l'educació: definició

Tema 2: L'educació espanyola al segle XX

- L'educació a principis del segle XX
- La Segona República Espanyola i el sistema educatiu
- L'educació nacional catòlica del franquisme
- La reforma educativa de 1970 i l'inici de la democràcia

Tema 3: Teories educatives al llarg del segle XX

- Moviment pedagògic de l'escola nova
- Pedagogia i educació socialista
- Corrents educatives antiautoritàries

Tema 4: Tècniques de recerca en la Història de l'Educació

- Anàlisi de documents històrics
- Entrevistes com a tècniques d'investigació
- L'observació per l'estudi de la realitat

Tema 5: Legislació Educativa: des de la LGE fins a la LOMCE

- Els canvis legislatius en el sistema educatiu espanyol
- Les darreres lleis orgàniques en matèria d'educació
- La LOE i el treball per competències
- La LOMCE: llei orgànica per a la millora

Tema 6: Context educatiu a primària: estructura i organització

- Organització educativa
- Paradigmes i models en l'organització escolar
- Tipus d'escoles

Eixos metodològics de l'assignatura

La metodologia de l'assignatura Teoria, Història i Contextos educatius estarà basada en l'enfocament pedagògic anomenat Aprenentatge Basat en Reptes (ABR). D'aquesta manera, es buscarà establir una interacció entre l'estudi acadèmic del fenomen educatiu des d'una perspectiva històrica i l'aplicació pràctica dels continguts estudiats. Així, es cercarà apropar el treball fet a les classes al món real, fomentant l'adquisició de les competències pròpies de l'assignatura amb un treball actiu, en equip i concret.

Els principals objectius que s'aconsegueixen amb aquesta metodologia d'aprenentatge són:

- Millorar significativament l'ambient de treball a l'aula.
- Millorar l'atenció educativa a cada alumne, en funció de les seves capacitats, del seu estil d'aprenentatge, etc.
- Convertir l'aula en un espai de treball actiu per a tots i totes.
- Fomentar la creativitat i el pensament crític.
- Interioritzar els continguts de l'assignatura.

Pel curs acadèmic 2021-2022 els estudiants d'aquesta assignatura disposaran d'un manual amb els continguts bàsics de la matèria. Aquest manual serà obligatori ja que no solament es faran lectures, sinó que permetrà ampliar els coneixements amb activitats que es suggereixen a més de documentació addicional d'interès.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Setmana	Dies	Hores de dedicació	Continguts	Objectius	Tasques professor/a	Tasques alumnat
1	14 i 17 de setembre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	Presentació de l'assignatura THE: Tema 1: Conceptualització. <i>Aproximació al concepte i dimensions.</i>	1,3,6	Presentació dels continguts de la matèria, potenciació del diàleg a classe i del pensament crític mitjançant el material.	L'alumnat ha de participar creant una dinàmica de treball positiva i un diàleg constructiu.

2	20-24 de setembre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	THE: Tema 1: <i>Conceptualització. Aproximació al concepte i dimensions.</i>	1,3,6	Presentació dels continguts de la matèria, potenciació del diàleg a classe i del pensament crític mitjançant el material.	L'alumnat ha de participar creant una dinàmica de treball positiva i un diàleg constructiu.
3	27 de setembre-1 d'octubre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	THE: Tema 1: <i>Conceptualització. Agents i contextos.</i>	1,3,6	Presentació del material, potenciació del debat, tutorització de la reflexió i dels continguts que apareixen en el treball.	L'alumnat ha de participar creant una dinàmica de treball positiva i un diàleg constructiu.
4	4-8 d'octubre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	THE: Tema 2: <i>L'educació espanyola al segle XX. L'educació a principis del segle XX</i>	2,3,4	Presentació del material, potenciació del debat, tutorització de la reflexió i dels continguts que apareixen en el treball.	L'alumnat ha de fer una selecció de lectures científiques i una lectura i anàlisi aprofundida de les mateixes.
5	11-15 d'octubre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	THE: Tema 2: <i>L'educació espanyola al segle XX. La Segona República Espanyola i el sistema educatiu.</i>	2,3,4	Presentació del material, potenciació del debat, tutorització de la reflexió i dels continguts que apareixen en el treball.	L'alumnat ha d'exposar els resultats dels seus treballs realitzats.
6	18-22 d'octubre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	THE: Tema 2: <i>L'educació espanyola al segle XX. L'educació nacional catòlica del franquisme.</i>	2,3,4	Presentació del material, potenciació del debat, tutorització de la reflexió i dels continguts que apareixen en el treball.	L'alumnat ha d'exposar els resultats dels seus treballs realitzats.
7	25-29 d'octubre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	THE: Tema 2: <i>L'educació espanyola al segle XX. La reforma educativa de 1970 i l'inici de la democràcia.</i>	2,3,4	Presentació del material, potenciació del debat, tutorització de la reflexió i dels continguts que apareixen en el treball.	L'alumnat ha d'exposar els resultats dels seus treballs realitzats

8	2-5 de novembre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	THE: Tema 3: Teories educatives del Segle XX. Moviment pedagògic de l'escola nova.	2,3,4,6	Presentació del material, potenciació del debat, tutorització de la reflexió i dels continguts que apareixen en el treball.	L'alumnat ha de fer una selecció de lectures científiques i una lectura i anàlisi aprofundida de les mateixes.
9	8-12 de novembre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	THE: Tema 3: Teories educatives del Segle XX. Pedagogia i educació socialista.	2,3,4,6	Presentació del material, potenciació del debat, tutorització de la reflexió i dels continguts que apareixen en el treball.	L'alumnat ha d'exposar els resultats del seus treballs realitzats en un debat a classe.
10	15-19 de novembre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	THE: Tema 3: Teories educatives del Segle XX. Corrents educatives antiautoritàries.	2,3,4,6	Presentació del material, potenciació del debat, tutorització de la reflexió i dels continguts que apareixen en el treball i ajudar a sintetitzar la informació.	L'alumnat ha d'exposar els resultats del seus treballs realitzats en un debat a classe.
11	22-26 de novembre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	THE: Tema 4: Tècniques de recerca en la Història de l'Educació. Anàlisi de documents històrics.	3,7,8	Presentació dels continguts, potenciació del diàleg i del pensament crític mitjançant activitats fetes a classe.	L'alumnat ha de participar creant una dinàmica de treball positiva i un diàleg constructiu.
12	29 de novembre-3 de desembre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	THE: Tema 4: Tema 4: Tècniques de recerca en la Història de l'Educació. Entrevistes com a tècniques d'investigació i l'observació per l'estudi de la realitat.	3,7,8	Presentació dels continguts, potenciació del diàleg i del pensament crític mitjançant activitats fetes a classe.	L'alumnat ha de fer una selecció de lectures científiques i una lectura i anàlisi aprofundida de les mateixes.
13	9-10 de desembre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	DOE: Tema 5: Legislació Educativa: des de la LGE fins a la LOMCE.	3,7,8	Presentació dels continguts, potenciació del diàleg i del pensament crític mitjançant activitats fetes a classe.	L'alumnat ha de fer una selecció de lectures científiques i una lectura i anàlisi aprofundida de les mateixes.

14	13-17 de desembre	3h en GG 1h per cada GM Total. 4h setmana	DOE: Tema 5: Legislació Educativa: des de la LGE fins a la LOMCE.	5,6,8	Presentació dels continguts de la matèria, potenciació del diàleg a classe i del pensament crític mitjançant el material.	L'alumnat ha de participar creant una dinàmica de treball positiva i un diàleg constructiu.
15	20-22 de desembre	3h en GG 1h per cada GM Tot. 4h setmana	DOE: Tema 6: Context educatiu a primària: estructura i organització.	5,6,8	Presentació dels continguts de la matèria, potenciació del diàleg a classe i del pensament crític mitjançant el material.	L'alumnat ha de participar creant una dinàmica de treball positiva i un diàleg constructiu.
23 de desembre-7 de gener		Vacances de nadal				
16	10-14 de gener	Setmana d'avaluacions				
17	17-21 de gener	Setmana d'avaluacions				
18	24-28 de gener	Setmana d'avaluacions				
19	29 de gener-4 de febrer	Setmana d'avaluacions				
Tancament d'actes del primer semestre: 9 de febrer de 2022						

Sistema d'avaluació

Avaluació ordinària:

L'assignatura Teoria, Història i Contextos educatius està dividida en dos blocs temàtics vinculats a dues àrees del coneixement diferents. Cadascun dels blocs té un professor/a especialitzat en els continguts que s'imparteixen i tenen avaluacions diferenciades. Aquests blocs i els seus sistemes d'avaluació són:

- **Teoria i Història de l'Educació (THE):** l'alumnat haurà de realitzar tres activitats durant el transcurs de la docència que serviran per avaluar l'adquisició de les competències establertes a l'assignatura. La primera d'aquestes activitats té un valor d'un 20% i les dues restants d'un 40% cadascuna. En cas de no presentar alguna d'aquestes activitats, hi haurà una penalització d'un punt sobre la nota final de THE. La nota del bloc de THE té un valor del 75% sobre la nota final de l'assignatura.
- **Didàctica i Organització Escolar (DOE):** els i les alumnes hauran de realitzar un únic examen que avaluaran l'adquisició dels continguts vistos al llarg del bloc de DOE. La nota del bloc de DOE té un valor del 25% sobre la nota final de l'assignatura.

Per superar l'assignatura, la nota final de l'assignatura ha de ser igual o superior al 5. Per a poder fer mitjà, cada alumne/a ha de tenir un mínim de **4 en tots dos blocs**. En cas de no complir aquest requisit, es considerarà que l'estudiant no ha superat l'assignatura.

EL LLIURAMENT DE LES ACTIVITATS ES REALITZARÀ VÍA CAMPUS VIRTUAL SAKAI I A L'APARTAT D' ACTIVITATS. NO S'ADMETRAN TREBALLS FORA D'AQUEST APARTAT DE SAKAI. TOTS ELS TREBALLS HAURAN DE SER LLIURATS VIA ON-LINE I L'ARXIU ESTARÀ IDENTIFICAT

AMB EL NOM I COGNOMS DE L'AUTOR/A O AUTORS/ES.

No s'admetran exercicis que no siguin d'elaboració pròpia: la bibliografia de consulta, tant publicada per mètodes tradicionals com accessible a través d'internet, ha de servir com a base i no copiar-la literalment, a més ha d'estar puntual i convenientment referenciada.

No es guardarà ni la nota final ni els treballs per futurs cursos en el cas que es suspengui la matèria.

Avaluació alternativa:

L'estudiant que no pugui realitzar l'avaluació continuada sota situacions justificades té dret a renunciar a l'avaluació contínua a l'inici del semestre i acollir-se a la modalitat d'avaluació alternativa. Pel que fa a l'assignatura de Teoria, Història i Contextos educatius, l'avaluació alternativa es basa en dues evidències avaluatives. Per acollir-se a aquesta opció, alumne/a interessada haurà de presentar una instància en Secretaria en el termini fixat i aportar la documentació justificativa de l'activitat laboral i/o altres situacions personals.

La modalitat d'avaluació alternativa inclou: Prova escrita sobre els continguts de la matèria (80%) i un treball individual sobre una figura pedagògica del segle XX (20%). Els treballs que es realitzin en el desenvolupament de la matèria incorporaran sempre una bibliografia amb un mínim de deu documents que provenguin de llibres i/o revistes científiques.

Bibliografia i recursos d'informació

Alegret, M.A.; Benito, R y González, S. (2007). *Els sistemes educatius als països d'origen de l'alumnat immigrant. Una aproximació*. Fundació Bofill.

Avanzini, A. (2010). La función y el papel desempeñado por la maestra en la obra de Montessori. *História da Educação*, 14 (32), 31-51.

Bach, E. y Darder, P. (2004). *Des-educat. Una proposta per viure i conviure millor*. Edicions 62.

Baraibar, J.M. (2005). *Inmigración, familias y escuela en educación infantil*. Catarata.

Barreiro, H. y Terrón, A. (2005). *La institución escolar: una creación del estado moderno*. Octaedro.

Cabrera D, Funes, J. y Brullet, C. (2004). *Alumnado, familias y sistema educativo*. Octaedro.

Canals, M.A.; Codina, M.T.; Cots, M.T.; Darder, P.; Mata, M. y Roig, A.M. (2001). *La Renovació Pedagògica a Catalunya des de dins(1940-1980). Fets i records*. Barcelona, Ed 62.

Cano, E. (2005). *Com millorar les competències dels docents*. Graó.

Castán Esteban, J. L. (2021). La investigación sobre la historia de la inspección de educación en España. Balance y perspectivas. *Espacio, Tiempo y Educación*, 8(1), pp. 219-245. Doi: <http://dx.doi.org/10.14516/ete.338>

Cardús, S. (2001). *El desconcert de l'educació*. La Campana.

Colom, A. (Coord) (2002). *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Ariel.

Colom, A., Domínguez, E. y Saramona, J., (2011). *Formación básica para profesionales de la educación. Procesos y Contextos Educativos*. Ariel.

Esteruelas Teixidí, A. (2009). Cent anys de pedagogia llibertària: el deixant de Francesc Ferrer i Guàrdia. *Temps d'Educació*, 37, 73-86.

Esteve, J.M.(1995). *Los profesores ante el cambio social*. Antrophos.

Esteve, J.M.(2003). *La tercera revolución educativa*. Paidós.

Escudero, J.M. (2005). *Sistema educativo y democracia*. Octaedro.

- Esteve, J.M., (2010). *Educación un compromiso con la memoria*. Octaedro.
- Fernández Enguita, M. y Terrén Lalana, E.D. (Coord.) (2008). *Repensando la organización escolar: crisis de legitimidad y nuevos desarrollos*. Akal.
- Fernández Enguita, M. (2016). *La educación en la encrucijada*. Fundación Santillana.
- Fraile Martín, B. y Ramos Ruíz, I. (2020). La formación patriótica en los cuadernos escolares durante el franquismo: el Día de la Hispanidad. *Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació*, Núm. 35 (gener-juny, 2020), pàg. 17-46.
- García del Dujo, Á., Vlieghe, J., Muñoz-Rodríguez, J. M., y Martín-Lucas, J. (2021). Pensar la (teoría de la) educación, desde la tecnología de nuestro tiempo. *Teoría de la Educación . Revista Interuniversitaria* ,33(2), 5-26. <https://doi.org/10.14201/teri.25432>
- González Bertolín, A., y Sanz Ponce, J. R. (2021). Villar Palasí: about technocracy and school management. *Historia Y Memoria De La Educación*, (14), 111–141. <https://doi.org/10.5944/hme.14.2021.28184>
- González Rodríguez, J.A., Bernad Cavero, O., López Teulón, M.P., y Marín Marquelles, R. (2021). El aprendizaje autónomo: las experiencias de Montserrat Dalmases en una escuela rural franquista . En M. Pallarès Piquer, J. Gil Quintana i A. Santisteban Espejo (Eds.), *Docencia, ciencia y humanidades: hacia una enseñanza integral en la universidad del siglo XXI* (pp. 1709-1728). Dykinson, S.L.
- Hernández Díaz, J.M. y Hernández Huerta, J.L. (2007). Bosquejo histórico del movimiento Freinet en España. 1926-1939. *Foro de Educación*, 9, 169-202.
- Harris, J.R. (2003): *El mito de la educación*. DeBolsillo.
- Imaz, J.I. (2015). Aprendizaje Basado en Proyectos en los grados de Pedagogía y Educación Social: “¿Cómo ha cambiado tu ciudad?”. *Revista Complutense de Educación*, 26(3), 679-696.
- Jarpa, C.G. (2015) Función política de la educación en el pensamiento de Antonio Gramsci. *Cinta moebi*, 53, 124-134.
- Le Gal, J. (2005). *Els drets de l'infant a l'escola. Una educació per a la ciutadania*. Graó.
- Martín Luengo, J. (2016). *Paideia. 25 años de educación libertaria. Manual teórico-práctico*. Fundación Estudios Libertarios.
- Martínez-Agut, M. P. (2021). Análisis de la LOMLOE (Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación) y su repercusión en los profesionales de la educación no formal: Equidad, inclusión, servicio a la comunidad (APS), educación para la sostenibilidad y la ciudadanía mundial. *Quaderns d'animació i educació social*, (33), 11.
- MEC: Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.
- Medina, M. Á. N., y Galván, J. J. M. (2021). La nueva Ley de Educación (LOMLOE) ante los Objetivos de Desarrollo Sostenible de la Agenda 2030 y el reto de la COVID-19. *Avances en Supervisión Educativa*, (35).
- Merieu, P. (2008). *Frankenstein Educador*. Laertes.
- Merieu, P (2009). *Pedagogía: el deure de resistir*. Rosa Sensat.
- Morin, E. (2000). *Els 7 coneixements necessaris per a l'educació del futur. Informe per a la Unesco*. Unesco.
- Negrín Fajardo, O. (2005). *Veinticinco ensayos de historia de la educación española moderna y contemporánea*. UNED.
- Palacios, J. (1985). *La cuestión escolar*. Laia.
- Postman, N. (2000). *Fi de l'educació. Una redefinició del valor de l'escola*. EUMO.

- Puelles, M. (2010). *Educación e ideología en la España Contemporánea*. Tecnos.
- Puig, J.M^a. (1999). *Feina d'educar. Relats sobre el dia a dia d'una escola*. Ed.62.
- Puig, J.M^a. (2003). *Prácticas morales. Una aproximación a la educación moral*. Paidós.
- Pujolàs, P. (2002). *Aprendre junts alumnes diferents. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Eumo.
- Reese, L.; Silva, P; Antúnez, S. y del Arco, I. (2018) Linguistic and cultural rights of immigrant students in Catalonia: perspectives and practices of educators in four elementary schools, *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, DOI: [10.1080/13670050.2018.1456511](https://doi.org/10.1080/13670050.2018.1456511)
- Ruiz, G. (2013). La teoría de la experiencia de John Dewey: significación histórica y vigencia en el debate teórico contemporáneo. *Foro de Educación*, 11(15), 103-124.
- Saffange, J.F. (1994). Alexandre Sutherland Neill. *Revista trimestral de educación comparada*, 24 (1-2), 220-230.
- Sarramona, J. (2008). *Qui té raó? El permanent debat dialèctic en educació*. Cossetània Edicions.
- Sarramona, J.(2002). *Desafíos a la escuela del siglo XXI*. Octaedro.
- Santos Gómez, M. (2014). Sujeto y educación en la filosofía de la educación de Bogdan Suchodolski. *Revista Internacional de Filosofía*, 62, 87-100.
- Segura, M. (2005). *Enseñar a convivir no es tan difícil. Para quienes no saben qué hacer con sus hijos o con sus alumnos*. Desclée de Brouwer.
- Tomasevski, K. (2004). *El asalto a la educación*. IntermónOxfam.
- Trilla, J.(Coord.) (2001). *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*. Graó.